

SEBASTIAN FAULKS

Η ΗΧΩ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΑΞΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΟΥ

- ΑΡΧΙΚΗ ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΛΕΣ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΦΑΚΕΛΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΙΗΣΗ ΙΔΕΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΕΧΝΕΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΑΙΔΙΚΑ ΚΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΑ

www.politeianet.gr
24 άτοκες δόσεις ακόμα και για μικρές αγορές

ΒΡΙΣΚΕΤΕ: ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΑ Η Ελένη Λαδιά χαρτογραφείται

Αναζήτηση... Search

Η Ελένη Λαδιά χαρτογραφείται

ΠΕΜΠΤΗ, 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2020 00:00

Για το βιβλίο της Ελένης Λαδιά «Η εσωγραφία μιας πεζογράφου» (εκδ. Αρμός).

Του Γιώργου Ρουσκά

«Κάθε ταξίδι και μία ζωή, κάθε βιβλίο και μία περιπέτεια» λέει η Ελένη Λαδιά, αλλά πού να φανταστείς ότι τούτο της το βιβλίο θα ήταν η αναγνωστική περιπέτεια. Διαβάζοντάς το, έφερα στο μυαλό μου πολλές φορές τη σκέψη της: «Κι όλο σκεφτόμουν: τι ωραία που υπάρχουν βιβλία των αγαπημένων ποιητών και συγγραφέων, που διαμόρφωναν έναν κόσμο τόσο πραγματικό, που καμιά πραγματικότητα δεν τον έφτανε.»

Με αφορμή μια περίοδο (ζωής) εβδομήντα τριών ετών, η αναγνωστική περιπέτεια εκτείνεται χρονικά από την αρχαία Ελλάδα έως σήμερα, με επιλεγμένους διακτινισμούς σε καθοριστικούς για την ανθρωπότητα χωροχρονικούς σταθμούς. Χωρικά, έχοντας ως βάση τη γενέθλια πόλη Αθήνα, εξορμά στην Ελλάδα και σε επιλεγμένες χώρες, με έναν εντελώς ιδιαίτερο τρόπο, και φτάνει έως τις πύλες του Άδη, έχοντας ως ταξιδιωτική οδηγό και ξεναγό τη συγγραφέα. Μυημένη στα Ορφικά, έχει το προνόμιο να επικοινωνεί με το υπερπέραν μέσα από τις ενεργειακές Πύλες που απέμειναν πίσω, με πρώτη αυτή της Ελευσίνας.

Είναι σπάνιες οι στιγμές που βιώνεις τέτοια αναγνωστική απόλαυση, ακραγγίζοντας τα όρια της μέθεξης. Δεν ξέρω ποια καλή τύχη έφερε το βιβλίο στα χέρια μου. Ήταν τυχαίο; Κατά τη συγγραφέα: «Δεν ξέρω αν οι συνθήκες της ζωής διαμορφώνουν τα γεγονότα ανεξαρτήτως από εμάς ή αν εμείς τα δημιουργούμε με τις υποχθόνιες επιθυμίες και αναζητήσεις». Αυτό που ξέρω είναι ότι οι φορμαλιστές, οι δομιστές και οι ασκούντες ψυχαναλυτική κριτική θα ενθουσιαστούν, καθώς το κείμενο υπερπληροί κάθε προαπαιτούμενό τους.

Το πρώτο στοιχείο που δηλώνει παρουσία είναι η γλώσσα. Ζωντανή, σωστή, καθαρία, ρέουσα, κατανοητή, σε πολυτονικό βεβαίως στο βιβλίο, αστράφτει σε κάθε βήμα: «Η έμπνευση, το ασυνείδητον και ο εγκέφαλος ανήκουν στην ίδια συνομοταξία: είναι πάνω από εμάς, στα "ουκ εφ' ημίν", γι' αυτό και τα σεβάστηκα απολύτως. Η έμπνευση είναι σαν το πνεύμα. Κι όπως λέγει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης "το πνεύμα όπου θέλει πνει, και την φωνήν αυτού ακούεις, αλλ' ουκ οίδας πόθεν έρχεται και πού υπάγει"».

Αυτό που είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι η αποσπασματική δομή της διάρθρωσης. Επειδή δεν γίνεται επί τούτου, αλλά ξεπηδά από μια αίσθηση κατακτημένης πια ελευθερίας, είναι τόσο συνεκτική, που αίρεται η αποσπασματικότητα της και καθετί προβάλλει αυτόφωτο ως μέρος του ενιαίου φωτός. Θα χαρακτήριζα τον τρόπο ως «αναρχική συγγραφή», με τόση (προσωπική) αλήθεια δοσμένο ώστε να σπάει εύκολα κάθε εμπόδιο βίας, καθωσπρεπισμού, προσποίησης. Η ειλικρίνεια, η αμεσότητα, η ευθύτητα και η εξομολόγηση, σπάνιας ποιότητας επιπρόσθετες αρετές: «Εκείνη την εποχή συνέβησαν γεγονότα που μου προξένησαν βαθιά τραύματα από άγαρμπα και ανάρμοστα τολμήματά μου. Κι ακόμη όμως δεν με ενδιαφέρει ο πόνος μου, όσο βαθύτερος τόσο πιο εξανιστικός, αλλά τα λάθη μου. Το είπα και το έγγραφα πολλές φορές: τον πόνο μου τον θέλω, τα λάθη μου όχι».

Οι ψυχολογικοί διάλογοι έρχονται να συναρμώσουν τον άνθρωπο με τον τόπο, τον χρόνο, την ιστορία, τη θεολογία, τη φιλοσοφία, την τέχνη (με έμφαση στην κεραμική) αλλά και με τις δυσκολίες: «Ο Γιουνγκ το έλεγε αλλά εγώ το είχα καταλάβει και βιώσει νωρίτερα: το σωσίβιον για να μην πνιγείς στα φαντάσματά σου ήταν οι δύσκολες εξωτερικές συνθήκες. Και ευτυχώς ή δυστυχώς η ζωή μου έφερε πολλές».

Στην ψυχανάλυση δεν χωράει ντροπή. Τώρα γιατί χωράει στη ζωή, τεράστιο θέμα, δεν είναι της παρούσης. Όταν η αυτοψυχανάλυση γίνεται εργαλείο αυτογνωσίας και ιδίως όταν κοινοποιείται δημόσια, είναι ένα ανεπίστροφο ανέβασμα στο επόμενο σκαλί, είτε πρόκειται για φοβική προβολή-εξορκισμό: «Δεν έμπλεξα με την αυτοκτονία: αυτή θα ήταν μία τίμια πράξη. Τώρα σκέφτομαι πως θα γίνω ό,τι φοβάμαι. Μία κωλόγρια που θα τρέμει για μία ημέρα ζωής», είτε η συνειδητότητα ευγνωμοσύνης: «Είμαι βαθιά ευγνώμων για την ζωή που μέχρι τώρα έζησα: για τον πόνο, τα βάσανα, την ενοχή και τις ασθένειές μου, όπως για τη χαρά, την αγάπη, τις διακρίσεις για τα αγαπημένα μου Γραπτά, τα διαβάσματα και τα ταξίδια. Κι όπως είμαι τώρα εδώ χαρούμενη και καρτερική, έτσι θέλω να φύγω προστατευμένη από την Santa Clementia, την αγία ευσπλαχμία...», είτε για εμμονή στο φως: «Ακόμα και τώρα στα 73 μου χρόνια εξακολουθώ να πιστεύω πως μπορεί να νικηθεί το κακόν, μολοντί η πραγματικότητα με διαψεύδει κάθε φορά».

Η Ελένη Λαδιά γεννήθηκε στην Αθήνα το 1945. Σπούδασε Αρχαιολογία και Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει γράψει μυθιστορήματα, διηγήματα, δοκίμια και αρχαιολογικά έργα, ενώ άρθρα της δημοσιεύθηκαν σε περιοδικά και εφημερίδες. Έχει τιμηθεί με κρατικό βραβείο το 1981 για τον Χάλκινο ύμνο (διηγήματα), με βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών το 1991 για την Ωρογραφία (διηγήματα), βιβλίο που ήταν υποψήφιο και για το ευρωπαϊκό βραβείο του 1993, καθώς και με κρατικό βραβείο το 2006 για την Γυναίκα με το πλοίο στο κεφάλι.

Το σύνολο κοσμεί με την ουσία του αέναη εικονοπλαστική δυναμική, η οποία ενίοτε συνδυάζεται με ηχηρό ανεπιτήδευτο λυρισμό, σημαίνοντας το υψηλόν της τέχνης του λόγου: «Αλεξάνδρεια του απομεσήμερου, ξεπλυμένη από τη μεγάλη βροχή, λαμπυρίζουσα από το φως ενός αναμικού ήλιου, πόλη των μεγάλων αποτυπωμάτων και των εκδοχών, χόνη των αντιφάσεων, των ιδεολογιών και θρησκειών, σκεπασμένη τώρα από την αραβική μονομανία. Πόλη που ξεπερνούσε τη φαντασία, πόλη της ελληνικής φωνής για εκατοντάδες χρόνια, ο αέρας σου ακόμη φέρνει τα Ελληνικά των Γνωστικών Βασιλίδου και Βαλεντίνου, ενώ πλούσια κοιτάσματα σοφίας και γνώσης κρύβονται στα σπλάχνα σου. Κι αν αληθεύει –όπως ισχυρίζεται η παραψυχολογία– πως ο τόπος εγκλωβίζει τη δράση του παρελθόντος, κάποτε στο μέλλον θα ξανακουσθεί η αλεξανδρινή πολυφωνία».

Παράλληλα με μια διαρκή αναζήτηση, συνδυαζόμενη με οπτική των παιγμένων ως αναθεωρήσιμων (πάντα ρει), διατυπώνονται με τόλμη βιωμένα αποστάγματα ζωής, και μέσα από αυτά, ύμνος για την ίδια τη ζωή: «Έρωσ είναι οι παρατεταμένες ρομαντικές χειραφίες, τα βαθιά βλέμματα που λυγίζουν τα γόνατα, τα σφηνωμένα λόγια στο μυαλό. Να φουτρώνουν φτερά στο αστακινήτό σου για να τον συναντήσεις, να αναβοσβήνεις ολόκληρα τσιγάρα από την αθημονία, να κρεμίσαι σαν αράχνη από τα τηλέφωνα».

Δεν ξέρω τι να πρωτοπώ για το βιβλίο. Αμεσότητα, αλήθεια, ακομπλεξάριστη κατάθεση ψυχής, διασύνδεση λογοτεχνίας και ζωής, αρχαιοελληνικές συνάψεις στο σήμερα, γνώσεις, μαρτυρίες, επιγράμματα, αυθαιρετη μα τόσο ζωντανή πλοκή, συναρπαστικός τρόπος.

Δεν κατατάσσεται εύκολα σε κατηγορία, αφού είναι και μυθιστόρημα, εξιστόρηση, αυτοβιογραφία –ιστορική, θεολογική, υπαρξιακή, αρχαιοελληνική–, ταξιδιωτική μαρτυρία, αυτοψυχαναλυτική ενδοσκόπηση, εργογραφίας επεξηγηματικό ανάγνωσμα, συγκριτική και σημειολογική αυτοθεώρηση της συγγραφέως σε σχέση με τα πρόσωπα των έργων της (πρώτης τάξεως υλικό για διδακτορική διατριβή), ημερολόγιο γήνιου καταστρώματος, οδηγός προς εν τη λογοτεχνική θαλάσση ναυτιλομένους, γλωσσικό άσμα, πεζόμορφο εκτενές ποίημα ή συνδυασμός απάντων τούτων. Ίσως η λεξηπλασία «εσωγραφία» με υπότιτλο «από ένα ψυχοπνευματικών μυθιστόρημα» να είναι πιο κοντά.

Ευτυχής που βίωσα τη μέθεξη, την εμπειρία, το ταξίδι, τα μαθήματα, το φως. Δυστυχής που δεν ήμουν παρών στις συζητήσεις της συγγραφέως με τον Καραντώνη, με τον Παπαδίτσα, την Περσεφόνη. Ευγνώμων που αξιώθηκα τη μεταλαβιά του.

«Αμεσότητα, αλήθεια, ακομπλεξάριστη κατάθεση ψυχής, διασύνδεση λογοτεχνίας και ζωής, αρχαιοελληνικές συνάψεις στο σήμερα, γνώσεις, μαρτυρίες, επιγράμματα, αυθαιρετη μα τόσο ζωντανή πλοκή, συναρπαστικός τρόπος.»

* Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΟΥΣΚΑΣ είναι ποιητής. Τελευταίο του βιβλίο, η ποιητική συλλογή «Ως άλλος Τάλω» (εκδ. Κοράλι).

Η εσωγραφία μιας πεζογράφου Από ένα ψυχοπνευματικών μυθιστόρημα Ελένη Λαδιά Αρμός 2019 Σελ. 352, τιμή εκδότη €16,50

Περισσότερα ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΔΙΑ

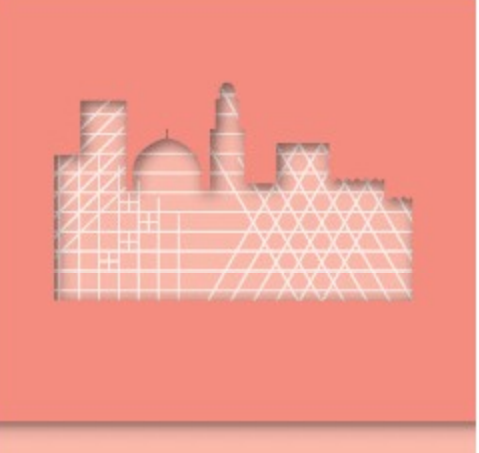
Η ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΜΑΣ ΕΝΩΝΕΙ

Jean-Louis Cohen Η αρχιτεκτονική μετά το 1889

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

ΘΕΛΩ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΩ ΝΕΑ ΣΑΣ E-mail ΕΓΓΡΑΦΗ

προτάσεις
ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΟΙ ΓΥΡΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΕΙΝΟΓΡΑΦΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΟΣ